

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Ústavní, Praha 8, Hlivická 1

Hlivická 1/400, 181 00 Praha 8 - Bohnice

Identifikátor školy: 600 039 773

Termín konání inspekce: 5. – 11. října 2004

Čj.:	01 0777/04-5106
Signatura:	ka8zy104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je příspěvkovou organizací; sdružuje mateřskou školu v Praze 8 – Bohnicích, Ústavní 16, základní školu Hlivická 1/400, školní jídelnu základní školy, školní jídelnu mateřské školy, školní družinu a školní klub. V budově odloučeného pracoviště Na Bendovce 20/186 se vyučují 4 třídy prvního stupně. Škola má celkem 24 tříd. Ve 14 třídách 1. – 5. ročníku se realizuje vzdělávací program čj. 12035/97-20 Obecná škola, v 10 třídách 6. – 9. ročníku je vzdělávacím programem Základní škola čj. 16847/96-2. K datu inspekce měla škola celkem 548 žáků a mateřská škola 100 dětí ve 4 třídách. Mateřská škola pracuje podle vlastního vzdělávacího programu s názvem *Hraj si a objevuj svět*.

Zřizovatelem je Městská část Praha 8 (Zenklova 1/35, 180 48 Praha 8 – Libeň), příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství (Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9).

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Hodnocení personálních podmínek vzdělávání v mateřské škole (dále MŠ) a v základní škole (dále ZŠ) ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
- Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání v MŠ a v ZŠ ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
- Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v MŠ, v ZŠ celkově na 1. stupni základní školy a na 2. stupni ZŠ v předmětech: *český jazyk, praktikum českého jazyka, matematika, praktikum matematiky, fyzika, informatika, praktikum informatiky, dějepis, zeměpis, přírodopis, občanská výchova, rodinná výchova* ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
- Tematicky zaměřená inspekce *Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání v 7. ročnících základních škol, zvláštních škol a pomocných škol*

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve všech součástech školy je padesát pedagogických pracovníků. Většina je plně kvalifikovaných. Deset z nich je bez odborné a pedagogické způsobilosti (dále OPZ). Celkem je pět mužů. Hospitace proběhly u všech učitelů s výjimkou nepřítomných a dvou s částečným úvazkem. Při přidělování úvazků vedení školy zohledňuje vedle OPZ dosavadní praxi a zkušenosti učitelů se snahou o zachování dlouhodobé kontinuity jejich pedagogického působení. Zkušenosti a erudice učitelů se pozitivně projevily i při výuce v suplovaných hodinách. Ke změně třídních učitelů docházelo v minulých letech zpravidla pouze při ukončení jejich pracovního poměru. Ze současných pedagogických pracovníků jich do školy nastoupilo 23 do roku 1995, 14 v letech 1996 až 2002, 9 v minulém školním roce a 4 v letošním. Z těchto posledních 3 vyučují na prvním stupni ZŠ, 2 jsou bez OPZ.

Výchovná poradkyně má dlouholetou učitelskou praxi a je ve funkci třetím rokem. Loni absolvovala kurz pro výchovné poradce, kvalifikační studium dosud nezačala. Složení sboru a personální změny v něm jsou přiměřené situaci okrajové části města.

Organizační řád základní školy je aktualizován k 1. 9. 2003 a ve 23 rozpracovaných bodech postihuje funkčně kompetence pracovníků, delegování pravomocí, pravidla činností administrativního a správního charakteru a vnitřní organizační strukturu. Ta je vyjádřena

i schématem. Na řád navazují směrnice, pracovní náplně nepedagogických pracovníků a kriteria pro vyplácení nenárokových složek platu.

Učitelé jsou informováni o aktuálních záležitostech prostřednictvím nástěnek, ve sborovně mají k dispozici trvalé pokyny, směrnice a další materiály. Pro individuální komunikaci mezi vedením a vyučujícími slouží vedle osobního kontaktu také přihrádky na písemnosti. Systém svou účelností vyhovuje potřebám školy. Pedagogická rada, metodická sdružení a předmětové komise se scházejí pravidelně a věnují se problematice v rámci stanovených kompetencí. Záznamy z jednání pedagogické rady kvantifikují výsledky vzdělávací a výchovné práce; rozborů, závěrů a případná opatření však chybí. Dále zaznamenávají okruhy informací pro sbor a názvy akcí. Absence stanovení zodpovědnosti za jejich uskutečnění a termínů splnění ztěžuje možnost kontroly. Metodické orgány sledují a kontrolují, zda je obsah učiva v souladu s tematickými plány a osnovami. Někdy se zabývají využitím alternativních zdrojů informací, rozšiřujícím učivem, nabídkou pomůcek a prací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ředitel poskytuje pedagogickým pracovníkům prostor pro realizaci jejich plánů a nápadů, ve škole je nekonfliktní atmosféra. Začínající učitelé mají přiděleného zkušeného kolegu, se kterým zpravidla sdílí kabinet, a ten je orientuje v aktuálních problémech. Hospitační činnost vedení byla v loňském roce zaměřena více na třídy prvního stupně, v souhrnu byla méně častá. Kontrolní činnosti kromě hospitačních jsou stanoveny v *Plánu činnosti a kontrol ve školním roce 2004/2005*, jsou rozpracovány do jednotlivých měsíců a sledují aspekty výchovně-vzdělávací práce školy v jejich širokém spektru. Výstupy z kontrol slouží vedení k přijetí opatření a řešení situací. Systém je dostatečně efektivní.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z potřeb školy a jejich osobních zájmů. Učitelé nejčastěji absolvovali kurzy užití počítačů a seminární výcvik *Dokážu to ?* (vždy cca 1/3 sboru). Jiní členové sboru se účastnili zpravidla kurzů prohlubujících znalosti v předmětu jejich aprobace. Dovednosti, získané v kurzech počítačové techniky, nejsou dosud ve výuce náležitě využity.

Pro MŠ stanovil ředitel jasné kompetence své zástupkyni, bývalé ředitelce MŠ. Do jejich povinností patří kontrolní a hospitační činnost i vedení zaměstnanců MŠ včetně metodického řízení. Ředitel školy a zástupkyně jsou v úzkém kontaktu, jejich spolupráce je efektivní. Ředitel MŠ pravidelně navštěvuje a zajímá se o její potřeby jak po stránce materiálně-technické, tak i v oblasti výchovně-vzdělávací. Zástupkyně oceňuje vstřícnost ředitele v zajištění pomoci při náročnější fyzické práci i v nabídce účasti na akcích základní školy pro děti. Na základě stanovených kompetencí zpracovala zástupkyně ředitele příslušná pravidla pro chod MŠ v podobě *Řádu mateřské školy, Vnitřního řádu a Provozního řádu*. Jejich obsah je promyšlený a funkční. Zástupkyně ředitele dovede cílevědomě prosazovat zájmy MŠ a vytvářet pro zaměstnance příznivé pracovní podmínky.

V oblasti vedení zaměstnanců využívá zástupkyně své dlouhodobé zkušenosti v řízení. Osobním příkladem průběžně přesvědčuje ostatní učitelky o účelnosti nových způsobů práce. Svou promyšlenou kontrolní činností směřuje do všech oblastí práce mateřské školy a písemně ji eviduje. V záznamech z hospitačních i v době inspekce prokázala velmi dobré rozborové schopnosti a náročnost v souladu se současnými prvky předškolní pedagogiky. Rezervy zůstávají pouze v účinnější analytické práci se závěry z hospitačních. Zástupkyně ředitele vede učitelky k hodnocení své výchovně-vzdělávací práce a motivuje zvláště mladé učitelky k získávání nových poznatků v dalším vzdělávání. Všechny se aktivně a promyšleně účastní vzdělávacích akcí, jejich volba se odvíjí od jejich zájmu i od potřeby školy.

Personální podmínky ovlivňují pozitivně vzdělávání a výchovu, v souhrnu velmi dobře umožňují realizovat zvolené vzdělávací programy.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavní školní budova byla otevřena v roce 1974, je v ní umístěno 10 tříd 1. stupně a všechny třídy 2. stupně. Spolu s protější budovou školních jídelen, gymnázia a rozsáhlého sportovního areálu s hřišti ZŠ i gymnázia tvoří areál ve společném oplocení pod správou vedení ZŠ. Odloučené pracoviště Na Bendovce je umístěné ve zmodernizované budově původní bohnické školy.

Mateřská škola je umístěna v účelové budově v sídlištní zástavbě. Je obklopená velkou školní zahradou, která je vhodně členěná a vybavená pro rekreační činnosti i pohybové vyžití dětí. V minulém roce bylo standardní zařízení zahrady obohaceno novým dřevěným programem. Nedávné rekonstrukce interiéru i vnější fasáda spolu s moderním a účelným vybavením jsou výsledky systematické péče vedení mateřské školy. Prostředí tříd je podnětné a estetické, nábytek i hrací kouty jsou zařízeny citlivě a vkusně. Dekorace dětskými výtvarnými pracemi oživuje chodby i třídy. Zrekonstruovaná sociální zařízení odpovídají vysokým požadavkům současnosti. Ve třídách jsou funkční pomůcky a hračky umístěny v dostupných tříd kontejnerech. Didaktické pomůcky jsou účelně uspořádány v kabinetech i přímo ve třídách, mají tradiční i zcela moderní charakter. Dětská i učitelská knihovna obsahují dostatek vhodných titulů. Dobré vybavení hudebními nástroji odráží zaměření MŠ. Pouze tělovýchovné pomůcky a nářadí jsou k dispozici v základní nabídce a jejich nákup je plánován. Zástupkyně ředitele cílevědomě sleduje úroveň veškerého materiálně-technického vybavení a systematicky plánuje ve spolupráci s ředitelem školy jeho obnovu v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu MŠ.

Počet tříd základní školy je vyhovující. Škola má odbornou pracovnu počítačů, která je některými učiteli využívána při výuce (matematika, český jazyk, fyzika). Výpočetní technika je již starší, její technické parametry a programové vybavení však stále umožňuje zajistit vyučování v souladu s učebními osnovami. Účelně koncipovaná je odborná pracovna, kde se vyučují všechny hodiny fyziky. Žákovská knihovna v samostatné místnosti slouží současně jako učebna, převážně pro výuku jazyků. Má stanovenou výpůjční dobu, dokumentace knižního fondu je pečlivě vedena. Stupňovitá posluchárna je využívána pro dělenou výuku a jednorázové akce.

Výzdoba a zařízení jednotlivých tříd se liší, zpravidla koresponduje s estetickým názorem třídního učitele. Některé třídy působí útulně, jiné stroze a prázdně. Chodby a další společné prostory (WC, šatny, vestibul) jsou estetické, čisté a dobře udržované. Ve sledovaných povinných předmětech byli žáci vybaveni učebnicemi, zpravidla téhož nakladatelství. V kabinetech je většinou přiměřené množství pomůcek a materiálu pro příslušný předmět, jejich nedostatek (např. v zeměpise) je spíše výjimkou. Nadstandardní je vybavení pomůckami pro fyzikální experimentování, didaktickou technikou i odbornou fyzikální literaturou. Videorekordéry instalované v učebnách nebyly v době inspekce v provozu.

Škola vychází příkladně vstříc žákyni se speciálními vzdělávacími potřebami, umožňuje jí vhodnou organizaci maximální zapojení do výuky, i když pro její transport na vozíku nemá bezbariérová zařízení. Tento přístup obohacuje i ostatní spolužáky.

Tělocvičny a venkovní sportovní areál využívá škola spolu s gymnáziem podle stanoveného rozvrhu. Esteticky a vtipně zařízený prostor v podzemí budovy, *Galerie*, slouží škole k pořádání výstav, kulturních pásem a dalších akcí pro rodiče a veřejnost.

Úroveň materiálně-technických podmínek vzdělávání je velmi dobrá, umožňuje realizaci zvolených vzdělávacích programů, i když jsou v jejich využití ještě rezervy.

Vzdělávací programy

Mateřská škola pracuje od vydání *Rámcového programu pro předškolní vzdělávání* v roce 2001 na změně plánování i realizaci výchovně-vzdělávací práce. Na tomto základě vytvořila vlastní školní vzdělávací program s názvem *Hraj si a objevuj svět*, který svými záměry odpovídá současným cílům v předškolním vzdělávání. MŠ navazuje na své předchozí zaměření na oblasti estetické výchovy, zvláště hudebně-pohybovou, dramatickou a výtvarnou výchovu. Plánování je rozpracováno v ročním pracovním plánu, který vychází z analýzy dosavadních kladů a nedostatků. Plán se orientuje na všechny oblasti práce mateřské školy včetně vedení, kontrolní činnosti a organizování. Třídní vzdělávací plány navazují na školní program a zohledňují podmínky jednotlivých tříd. Povinná dokumentace je vedena v odpovídajícím rozsahu a prokazuje naplňování programu. Organizační uspořádání dne je účelné, spontánní i řízené činnosti jsou rovnoměrně rozvrženy, režim dne je pružný. Učitelky respektují osobní tempo dětí a vytvářejí příznivé podmínky pro psychohygienu. Dostatek prostoru dává výborné předpoklady pro potřebu jejich spontánního pohybu. Pitný režim je zaveden a využíván. Míra odpoledního odpočinku dětí je přizpůsobena jejich potřebám, alternativní program pro děti s nižší potřebou spánku dosud není organizován. Informační servis pro rodiče je funkční, škola vychází rodičům maximálně vstříc svou otevřeností a vstřícností. Tato skutečnost se zpětně odráží v ochotě rodičů ke spolupráci a pomoci. Výrazně se to projevilo v téměř bezvýhradné spokojenosti rodičů, vyjádřené v dotazníku, který byl součástí inspekce. Přípomínky rodičů se týkaly pouze vybavení školní zahrady.

Základní škola pracuje podle schválených učebních dokumentů. Učební plány i časové dotace předmětů korespondují se zvolenými vzdělávacími programy a jsou upraveny podle aktuálních podmínek. Na povinné předměty vhodně navazuje přiměřená nabídka volitelných předmětů. Výchovná poradkyně eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou integrováni do běžných tříd. Individuální vzdělávací programy pro ně jsou zpracovány na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny a zákonní zástupci jsou s nimi seznámeni. Podrobně jsou upraveny pro český jazyk a cizí jazyky, pro další předměty jsou možnosti práce určeny sporadicky. Ve výuce byly tyto děti zohledňovány přiměřeným pracovním tempem nebo individuálním přístupem učitelek.

Pedagogická dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, protokoly komisionálních zkoušek) průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Je vhodné, že zaznamenané pochvaly žákům na 1. stupni převažují nad opatřeními k posílení kázně a na 2. stupni jsou obě výchovné složky v rovnováze. *Výroční zpráva školy 2003/2004* a *Výroční zpráva mateřské školy za školní rok 2003/2004* poskytují čtenáři vedle základních a statistických informací i přehled cílů, záměrů a dosavadních úspěchů v práci školy. Kontrola naplňování učebního plánu a osnov je dostatečně účinná, opatření k nápravě jsou zřejmá z vnitřní dokumentace metodických orgánů a vedení školy.

Rozvrh hodin je sestaven v souladu s vyhláškou o základní škole. Při jeho sestavování se nepodařilo v části tříd odstranit u některých předmětů znevýhodnění, vyplývající ze zařazení všech jejich hodin do doby zvýšené únavy žáků. Pokud tyto předměty vyučovali pedagogové bez zkušeností, bylo toto negativum zřejmé. *Školní řád* odpovídá ustanovení školské legislativy. Jeho součástí jsou řady odborných pracoven, povinnosti pedagogických pracovníků podrobně rozpracované do jednotlivých oddílů, obsahuje i pravidla bezpečnosti při akcích konaných mimo prostory školy. Pracovníci byli s řádem seznámeni na pedagogické radě, žáci v hodinách na začátku září.

Součástí výchovně-vzdělávací činnosti je výchovné poradenství. Výchovná poradkyně je členem užšího vedení školy. Spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou,

s oddělením sociální péče, spolu s vyučujícími zabezpečuje vyšetření žáků. Jednotlivé záležitosti konzultuje se školní psycholožkou, která pravidelně dochází 1x měsíčně do školy. Činnost výchovné poradkyně vychází z ročního plánu rozpracovaného do jednotlivých měsíců. Zajišťuje informace pro rodiče i žáky v oblasti jejich profesionální orientace. Prevenci sociálně-patologických jevů je věnována náležitá pozornost a při jejich výskytu přijímá škola odpovídající opatření. Z dotazníkového šetření v 6., 8. a 9. ročníku je zřejmá značná důvěra žáků v učitele, silný pocit jistoty, že se jim dostane pomoci v případě potřeby. Deklarují spokojenost ve svých třídních kolektivech. Klima školy pozitivně přispívá ke všeobecnému rozvoji žáků.

Rodičům poskytuje škola základní informace na začátku roku prostřednictvím informačního listu se základními údaji. V průběhu školního roku jsou komunikačním prostředkem žákovské knížky, třídní schůzky a konzultace. Novinky jsou uvedeny i na webových stránkách školy, ve vývěsných skříňkách a v regionálním časopisu pro Prahu 8 *Osmička*.

První stupeň

Sledované vzdělávání ve 14 třídách zajišťovaly dvě třetiny plně kvalifikovaných učitelek, třetina neměla OPZ. Výuka byla velmi dobře naplánovaná, stavba hodin vždy navazovala na probrané učivo a počítala s mezipředmětovými souvislostmi.

Pestrá, podnětná výzdoba a uspořádání většiny učeben s relaxačními koutky s koberci jsou dobrým předpokladem plnění cílů Obecné školy. Třídy, které mají málo místa např. na výuku dramatické výchovy, využívají heren školní družiny nebo tělocvičny. Dílčí nedostatky se objevily ve sporadickém využívání pomůcek, názornin, odborné literatury a audiovizuální techniky. Vnitřní členění a organizace sledovaných hodin vycházely až na výjimky z potřeb žáků. Ti pracovali většinou efektivně, s velkým zaujetím, ale jakmile učitelé vycítili jejich únavu či upadající pozornost, ihned zařazovali pohybové, relaxační a hudební chvílky, které děti aktivizovaly k další práci. Zaujetí učitelek, emoční jistota v jejich projevu verbálním i nonverbálním vytvářely příjemné a partnerské klima ve třídách. Promyšlené střídání metod frontálních (řízený rozhovor, samostatná práce, práce u tabule, společné činnosti hudební, výtvarné, práce s učebnicí, pracovními listy, sešity apod.) s různými druhy kooperativních technik (skupinová práce, práce ve dvojicích) svědčí nejen o vyváženosti forem práce, ale především o respektování možností žáků. Ti bez problémů prezentovali výsledky svých dílčích úkolů (příkladná byla činnost v 1. ročníku, kdy děti naprosto přirozeně přednesly výsledek jasně daného algoritmu vztahujícího se k matematice, českému jazyku a výtvarné výchově najednou), komunikovali mezi sebou navzájem, vyjadřovali svůj někdy i diskutabilní názor, dokonce byli schopni sami sebe hodnotit a kritizovat. Za zmínku stojí projekt zaměřený na sledování grafologických znaků v písmu žáků. Tato ojedinělá aktivita pomáhá vyučující modelovat hodiny i s ohledem na psychologická a pedagogická hlediska vývoje dětského písma. Některé nedostatky objevující se hlavně v metodických a věcných nepřesnostech, v převažující aktivitě vyučujících nad aktivitou žáků, v nepoučeném strukturování skupin a v nižší náročnosti jednotlivých úkolů pramenily především z nezkušenosti a malé praxe vyučujících.

Na účinné motivaci se nejvíce podílelo aktivní zaujetí učitelů a jejich osobnostní vklad, využívání mezipředmětových vztahů, zkušeností dětí i vhodně akcentované pozitivní hodnocení ve slovní i písemné podobě (1. až 3. ročník). Ve vyšších ročnících se někdy vytrácela vnitřní motivace žáků, neboť probírané učivo nezbuzovalo jejich přirozený zájem a občasné stereotypní metodické postupy vyučujících je příliš nemotivovaly.

Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni mají velmi dobrou úroveň.

Český jazyk v 6. – 9. ročníku a praktikum českého jazyka

Všechny učitelky mají odborné i pedagogické vzdělání. Výuka byla vedena věcně i odborně správně. Stanovené vzdělávací cíle respektovaly složení jednotlivých tříd. Návaznost učiva, mezipředmětové vztahy a většinou i efektivní využití vyučovací doby svědčily o promyšlené přípravě. Se žáky se specifickými poruchami učení pracovaly učitelky individuálně nebo redukovaly učivo. Výjimku tvořila výuka, kdy vyučující nevyužila účinně času daného tématu k interpretaci textu.

Výuka probíhala v čistých a vyzdobených kmenových třídách, které jsou různou měrou podnětné pro výuku. Pomůcky, kromě učebnic a pracovních listů, byly využity zřídka.

Organizace výuky byla většinou velmi dobře zvládnuta. Vyučujícím je vlastní promyšlený frontální způsob výuky. Ve sledovaných hodinách se stereotypně střídaly řízený rozhovor spojený s ústním opakováním učiva z minulé hodiny, práce s učebnicí, aplikace jazykových pravidel s následným zdlouhavým ústním nebo písemným procvičováním. Ani v hodině literární výchovy učitelka efektivně nevyužila nadšení, znalosti a čtenářské zážitky dětí. Často tak vzdělávací cíle nekorespondovaly se současnými trendy výuky českému jazyku – nebyla věnována pozornost systematickému rozvoji komunikativních dovedností žáků, jejich slovní zásoba i formulační schopnosti byly rozvíjeny výjimečně. Ve výuce učitelky vycházely z vědomostí a zkušeností žáků, ojediněle využívaly práci s chybou, se slovníkem, dbaly na účelné střídání činností, čímž podporovaly jejich pozornost a aktivitu. Celkově však převažovala aktivita na straně učitelek, které neuplatňovaly kooperativní prvky výuky.

Motivace se projevovala někdy v pozitivním povzbuzování i ústních pochvalách jednotlivců. K rozvíjení dovedností v sebehodnocení a vzájemném hodnocení nebyli žáci cíleně vedeni. V závěru většinou učitelky společně se žáky shrnuly cíl hodiny a zhodnotily jejich výkony. V komunikaci mezi pedagogy i žáky byla respektována dohodnutá pravidla, ve vyučovacích hodinách byli žáci slušní a ukáznění.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyku a praktiku českého jazyka jsou dobré.

Matematika v 6. – 9. ročníku a praktikum matematiky

Sledovanou výuku zajišťují 2 plně kvalifikovaní učitelé a 1 vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti. Na vyučování se svědomitě připravovali, vzdělávací cíle stanovili reálně v návaznosti na předchozí témata. Volitelný předmět praktikum matematiky zařazený v 7. ročníku je koncipován pro opakování a upevňování učiva.

Výuka se uskutečňovala ve třech prostorných kmenových třídách, které jsou koncipované jako odborné pracovny matematiky. Učebnice či nakopírované pracovní texty byly hlavní, a často i jedinou pomůckou, občas doplněnou rýsovacími potřebami.

Strukturu hodin pedagogové promýšleli z hlediska obsahu učiva, méně již s ohledem na aktivitu a pestrost činností žáků. Použili frontální formu výuky, při níž role učitele byla dominantní. Starší znalosti dětí neustálým opakováním upevňovali a rozšiřovali o nové vědomosti, při stanovení matematických zákonitostí přecházeli od konkrétního k obecnému poznatku. Alternativní řešení příkladů nebylo zařazováno. Samostatná práce sloužila k upevnění učiva i k poskytnutí zpětné vazby vyučujícím. Při praktiku matematiky se vyučující zaměřovali na práci s prospěchově slabými. V těchto hodinách žáci spolurozhodovali o výběru dílčích témat opakování, aktivně se zapojovali do výuky. Učitelé respektovali jejich individuální tempo, diferenciaci při zadávání příkladů v rámci samostatné práce však neuplatňovali. Domácí úkoly byly rozsahem přiměřené a vycházely z učiva probíraného v hodině. Ojediněle chybějící relaxace ve spojení s aplikací málo pestrých metod a forem výuky i opomíjenou motivací měla za následek nepozornost a pasivitu některých dětí.

Stagnace využívání kooperativních forem i malý podíl uplatňování vnitřní diference, zdůrazňované v minulé inspekční zprávě, stále přetrvává.

Učitelé měli velmi dobrý verbální i neverbální projev a žáci je plně respektovali. Jejich vstřícný přístup k nim vytvářel pracovní prostředí založené na vzájemné důvěře a toleranci. V důsledku frontálně vedené výuky komunikace probíhala převážně po linii vyučující-žák, metodou řízeného rozhovoru, málo mezi dětmi navzájem. Žáci ovládali odbornou matematickou terminologii včetně specifických zápisů, dodržovali standardní úpravu zápisu řešení příkladů. Pedagogové opomíjeli závěrečné zhodnocení práce dětí, v hodině je nevedli k sebereflexi.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a praktiku matematiky jsou dobré.

Fyzika

Předměty realizují dvě učitelky, jedna s příslušným vysokoškolským a jedna se středoškolským vzděláním, která studuje 3. ročník vysoké školy. Výuka byla pozitivně ovlivněna jejich maximální spoluprací, sebevzděláváním, vysokou mírou empatie k žákům i ochotou zkoušet netradiční didaktické postupy. Velkou pozornost obě věnují společné přípravě vyučovacích hodin a výběru vhodných pokusů, s nimiž v hodinách budou pracovat. Vzdělávací cíle stanovily reálně, vždy podle aktuálního stavu tříd a učebních osnov, učivo na sebe navazovalo, jeho interpretace byla na odborné úrovni.

Sledované vyučování probíhalo v podnětně vyzdobené odborné učebně, která sousedí s fyzikálním kabinetem, což umožňuje učitelkám okamžitě reagovat na vzniklou situaci v hodině. K demonstraci a žakovským experimentům byly účelně využívány četné pomůcky z kabinetní sbírky.

Základním prvkem výuky byl fyzikální experiment, který se využíval jak k navození tématu, tak k ověření obecných zákonitostí. Další důležitou složku vzdělávání tvořily problémové úlohy a otázky. Učitelky promyšleně střídaly frontálně vedenou výuku se skupinovou prací žáků. Navazovaly na jejich praktické zkušenosti a starší znalosti. Výuka byla vedena dynamicky, vytvářela dostatek prostoru pro aktivní tvořivou práci žáků, kteří pracovali se zájmem, vyučující jejich činnost pouze usměrňovaly.

Účinnou motivaci spoluutvářely učitelky svým aktivním přístupem, experimenty, názornými pomůckami nebo problémovou otázkou. Zařazením vhodných příkladů z praxe podněcovaly zájem dětí o předmět po celou hodinu. Závěrečné hodnocení práce jednotlivců, jejich vzájemné hodnocení a sebehodnocení bylo uplatňováno málo.

Kvalitu vzdělávání výrazně podporovala příznivá pracovní atmosféra, vytvořená vstřícným a klidným vystupováním vyučujících. Vzájemný respekt a tolerance byly zřejmé při vhodně navozených diskusích, žáci měli často možnost vyjadřovat svůj názor.

Průběh a výsledky vzdělávání ve fyzice jsou vynikající.

Informatika a praktikum informatiky

Praktikum informatiky je zařazeno v 7. ročníku a informatika od 8. ročníku jako jeden z volitelných předmětů. Vytvořené skupiny žáků umožňují každému samostatně pracovat na počítači. Výuka je směřována k osvojení postupů a uživatelských činností v programech, které budou používat v aplikovaném softwaru i ovládnutí práce s multimédií či internetem. Sledovaná výuka byla promyšlená a zodpovědně připravená. Výuku předmětů zajišťuje jedna učitelka s pedagogickou způsobilostí. Absence předepsané odborné způsobilosti neměla na sledovanou výuku zásadní vliv. Učitelka se vzdělává, sleduje nové trendy a má o danou problematiku velký zájem.

Prostorná počítačová učebna je vybavena jedním učitelským a patnácti žakovskými počítači bez zvukových karet, na kterých jsou instalovány Windows 98. Stanice jsou propojeny v síti, dále jsou zde umístěny dvě tiskárny (barevná inkoustová a černobílá laserová). Na Internet je škola připojena pevnou linkou. Hardware je již starší, přesto stále umožňuje plnění osnov. Žáci nemají učebnice, vyučující pro ně pravidelně připravuje odborné studijní materiály.

Členění hodiny bylo promyšlené; v úvodu probíhalo opakování frontální či skupinovou formou práce. Srozumitelný výklad účelně doplňovalo individuální činnosti učení. Nediferencování zadávaných úkolů vedlo k nižší efektivitě práce u dětí s většími znalostmi z výpočetní techniky. Učitelka prováděla kontrolu práce, v klidu reagovala na dotazy, pomáhala odstraňovat případné problémy žáků. Vyhodnocování průběžných výsledků bylo vždy spojeno s motivující pochvalou. Ke konci hodin proběhlo stručné zhodnocení dosažených úkolů. Žáci mají možnost vyzkoušet si získané poznatky a rozšířit si je v počítačových kroužcích. Zájem dětí získat znalosti z informatiky spoluvytvářel dobré pracovní klima, všechny ochotně komunikovaly, reagovaly na požadavky učitelky, která podporovala jejich kooperaci.

Průběh a výsledky vzdělávání v informatice a praktiku informatiky jsou velmi dobré.

Dějepis, občanská výchova a rodinná výchova

Bezprostřední příprava vyučujících na sledované hodiny byla pečlivá a zodpovědná. Dějepis učí učitelky s příslušnou aprobací, ostatní předměty zajišťují učitelé s pedagogickou způsobilostí.

Názorné pomůcky (mapy, atlasy, odborná literatura, alternativní zdroje informací, obrazový materiál, pracovní listy) byly účelně využívány. Metody a formy byly závislé na invenci jednotlivých vyučujících. Převažovaly efektivní didaktické postupy, které umožňovaly žákům aplikovat učivo, využívat další zdroje informací, tím získávat poznatky z jiných pramenů a aktivně se podílet na plnění stanovených cílů. Někdy vyučující použili metodu výkladu doplněného otázkami, sledujícími znalosti už probrané látky nebo pochopení učiva. Výuka se orientovala na získávání vědomostí i dovedností, směřovala k vyjadřování názorů a utváření postojů prostřednictvím diskuze. Ve skupinové práci řešili žáci problémy, kde využili své životní zkušenosti a vycházeli z praxe. V části sledované výuky byla zařazována méně účelná forma práce založená především na dobrých verbálních schopnostech učitele. Zvolené činnosti nedokázaly u žáků probudit potřebnou aktivitu, ani formovat jejich názory. Někteří vyučující žáky účelně motivovali příklady z praxe, průběžně je pobízeli vhodnými otázkami k vyjádření jejich postoje nebo myšlenky.

Ve všech hodinách byla klidná pracovní, příjemná atmosféra, žáci byli aktivní a pracovití. Kooperativní způsoby práce podporovaly spolupráci a toleranci dětí, zároveň se upevňovaly jejich komunikativní dovednosti.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech dějepis, občanské výchova a rodinná výchova jsou velmi dobré.

Přírodopis a zeměpis

Cíle výuky zpravidla navazovaly na látku předcházejících hodin. Obsahem bylo většinou pokračování tématu podle příslušné učebnice nebo opakování s případným doplněním dalšího rozšiřujícího učiva. V plánování byl zřejmý zkušenostní přístup většiny vyučujících, příprava jednotlivých hodin byla svědomitá. Vliv dosažené OPZ učitelů nebyl pro kvalitu výuky významně určující. Spíše se ve volbě metod a umění motivovat projevila praktická zkušenost a schopnost vcítění se do atmosféry třídy. To bylo patrné i při výběru a využití pomůcek.

Učebnice měli vždy všichni žáci. Vybavenost školy pro výuku všech oborů přírodopisu je přiměřená a také využívaná. Pro zeměpis je pouze dostatek globusů, nástěnných map a atlasů. Nedostatek obrazového materiálu a jiných názorných pomůcek zde přispíval k malé atraktivnosti části výuky.

Žáci se předmětům učí ve svých kmenových třídách nebo dochází za předmětem do tříd, zpravidla sousedících s kabinetem příslušného předmětu. Prostředí je upravené, někde i podnětné svou výzdobou, vztahující se k probíranému učivu. Převažující frontální výuka byla funkčně zpestřena výukou ve skupinách nebo dvojicích. Někdy žáci pracovali na individuálních úkolech. Nejúspěšnější byly hodiny s rozvinutou diskuzí a řešením otázek, které učitelé dobře motivačně připravili s využitím svých nebo žakovských zkušeností.

V komunikaci žáků s vyučujícími byl patrný přiměřený vzájemný respekt a důvěra. Interakce mezi žáky navzájem byla kultivovaná a dokládala kvalitní úroveň vzájemných vztahů. Velmi dobré klima školy potvrzovala i aktivita a výkony žáků v suplovaných hodinách, kdy žáci prokazovali zastupujícím učitelům své znalosti i vztah k předmětům. Učitelé se snažili ocenit pozitivní chování i aktivní přístup k učení. Při podpoře žáků, kteří se dopouštěli chyb nebo nepřesností, občas, ve snaze vyzdvihnout klady, opomíjeli uvést nedostatek na pravou míru. To se někdy projevilo i ve shovívavém hodnocení. Při nečetném sebehodnocení a vzájemném hodnocení žáků bylo patrné, že na tento způsob nejsou ještě zvyklí a hodnotí se také příliš příznivě. Někteří vyučující svá posouzení zdůvodňovali, a tím vytvářeli pro hodnocení vhodný obecný vzor.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech přírodopis a zeměpis jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Hlavním evaluačním nástrojem školy je standardní porovnávání dosažených výsledků při pedagogických radách. S neformálními zjištěními, vyplývajícími ze sdílení poznatků s učiteli sousedního gymnázia, kam většinou absolventi ZŠ odchází, koresponduje i statistika, zveřejněná ve výroční zprávě. Dalším hlediskem je účast v soutěžích, v loňském roce byl vyrovnaný počet vědomostních a sportovních, méně bylo uměleckých. Olympiády z jednotlivých předmětů zpravidla končí školními koly, zájem žáků se nedaří vždy probudit.

Kladné zkušenosti má škola v předmětu fyzika, kde jsou pro žáky vhodnou motivací školní soutěže (*Bud' zdrav, Archiméde!, Bud' zdrav, Newton!*). Někteří se úspěšně účastnili celopražských soutěží (např. 2. místo v soutěži *Tesopram*, 10. místo v soutěži *O klobouk kouzelníka Pokustóna*). Učitelky také připravily třídní i ročníkové projekty (např. *Člověk a nebe, Fyzika kam se podíváš*), které děti se zájmem realizovaly. Pozitivní ohlas měly *Kouzla s fyzikou 1 - 3*, při nichž žáci 7. ročníků prováděli experimenty pro spolužáky z 1. stupně. Šesté ročníky předváděly jednoduché pokusy z optiky v rámci dvoudenní akce *Hrátky se světlem*. Ve výstavních prostorách *Galerie* prezentovaly děti veřejně svá výtvarná díla.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledované výuce jsou celkově velmi dobré.

Mateřská škola

Sledované **spontánní činnosti** námětově navazovaly na zvolené týdenní téma. Ve všech třídách měly děti pro hru dostatečný časový prostor a patřičný význam spontánních činností byl učitelkami plně respektován. Snadná dostupnost hraček děti motivovala. V některých třídách dokázala učitelka motivačně propojit hry s řízenými činnostmi, stávala se v případě potřeby partnerem dětí ve hře a uměla svým porozuměním spolu s vhodnou nabídkou doplňků rozvíjet jejich představivost. Naopak ve skupinových řízených činnostech začleněných do spontánních her se nedostávalo námětovým hrám potřebné péče a podpory učitelky. Přesto si však většina dětí hrála smysluplně, uměly se ke hře soustředit a užívaly hračky účelně. Přes počátek školního roku a dosud ne zcela zadaptované děti byly jejich vztahy kvalitní, vzájemně komunikovaly a zjevně přistupovaly ke svým učitelkám s důvěrou. Heterogenní věkové seskupení přirozeně podporovalo jejich sociální rozvoj, vzájemné respektování a toleranci. Učitelky v některých třídách využívaly přirozených situací pro vedení dětí ke vzájemné pomoci. Starší děti při hře spolupracovaly a prokazovaly potřebné herní návyky. Učitelky děti motivovaly průběžnou pochvalou, která byla sice v některých případech pouze obecná, ale jinde uměly adresně ocenit jejich pokroky. Při úklidu byly důsledně vedeny k pracovním dovednostem. Svě stavby si děti většinou mohou ponechat pro pozdější pokračování ve hře, což je pro rozvoj dětské osobnosti přínosné. V **řízených činnostech** se uplatňovala plánovaná témata a cíle. Učitelky se snažily o realizaci integrovaných celků a námětovou provázanost. Ta byla v některých případech velmi přirozená a motivující, jindy působila násilně a přes úsilí učitelky děti nezaujala, protože nevycházela z jejich zkušeností a prožitků. V řízených činnostech se často vhodně projevovalo zaměření školy v estetické oblasti. Velmi dobře se dařily hudebně-pohybové činnosti, při kterých děti prokazovaly mimořádné dovednosti, už od nejnižšího věku. Také jejich pěvecké schopnosti byly výborné, i když nároky učitelek byly poněkud nepřiměřené. Výtvarná práce s přírodninami byla velmi přitažlivá pro starší děti a méně vhodná pro mladší věkovou skupinu. Děti mohly uplatňovat svou fantazii a zkušenost, velmi dobré výsledky dosahovala učitelka při uplatňování metod tvořivé dramatiky. Úroveň činností se v jednotlivých třídách poněkud lišila, v některých skupinách se vedle vhodných metod vyskytovaly i tendence ke stereotypům a nižší míra seberealizace dětí. Také nedostatek zkušeností někdy vedl k dominantnímu postoji učitelky a výrazné převaze jejího verbálního projevu. Tento nedostatek však byl velmi dobře kompenzován mimořádnou empatií učitelky a její snahou o uspokojování potřeb každého dítěte. Pro hodnocení dětských projevů používaly pochvalu, uplatňování zpětné vazby se dařilo méně často. Všechny měly u dětí autoritu a snažily se o vstřícný a podporující přístup. Svým chováním dávaly dětem příklad pro sociální vazby a vztahy. V oblasti sebeobsluhy není ve třídách zcela jednotná organizace, v některých třídách se děti podílely na přípravě stolování, jinde vykonávaly většinu prací provozní pracovníce. Učitelky se dostatečně zaměřují na úroveň kulturně-hygienických návyků.

V pohybových dovednostech většiny dětí se projevovala systematická denního cvičení, některé se však teprve s požadavky pohybových činností seznamovaly. Významné výsledky u dětí byly zaznamenány v souvislosti se zaměřením školy na oblast estetickou: hudebně-pohybové a pěvecké dovednosti, velmi dobrá úroveň výtvarných prací v souvislosti s jemnou motorikou. Fantazie a představivost dětí při výtvarných pracích se projevovala tam, kde k tomu byl dán učitelkou dostatečný prostor. Vztahy mezi dětmi byly příznivé. Úroveň pracovních dovedností nebyla ve všech třídách stejná, v některých skupinách mají děti dostatek příležitosti k sebeobsluze a podílu při přípravě stolování. Pestrost a podnětnost

vybavení hračkami a pomůckami u dětí podporovala myšlenkové operace. Mateřská škola nabízí dětem v přiměřeném počtu zájmové aktivity, vedené lektory: výuku flétny, angličtiny a dětského aerobiku.

Řízené i spontánní činnosti a průběhové výsledky výchovně-vzdělávací práce mají velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Ve škole se realizovala tematicky zaměřená inspekce *Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání v 7. ročnících základních škol, zvláštních škol a pomocných škol*. Ředitel navýšil od 1. září 2004 celkový týdenní počet vyučovacích hodin v 7. ročníku o jednu, týdenní dotace povinných předmětů je správně stanovena na 29 hodin. Disponibilní hodinu použil na zařazení dalšího volitelného předmětu – praktikum matematiky. Předmět vyučují odborně a pedagogicky kvalifikovaní pedagogové. Ze zpracovaných tematických plánů je zřejmé, že ho využívají především k upevnění znalostí a k podpoře výuky průřezových témat. Hospitace byly realizovány u obou paralelních tříd 7. ročníku. Obsah sledované výuky nepřinášel žákům nárůst zátěže, hodina přispěla k rozvoji klíčových kompetencí. Zvolené metody vzdělávání vedly k aktivizaci dětí, a to zejména přiměřeně častým střídáním činností – např. řízený rozhovor, práce u tabule, samostatná práce s učebnicemi a individuální přístup k žákům.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT č.j. 27 626/2001-21 s účinností od 1. září 2002
2. Povinná dokumentace základní školy ve smyslu § 38a odst. 1 písm. b) – f) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vztahující se k hodnocení činnosti školy ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
3. Vnitřní dokumentace vedení školy
4. Vnitřní dokumentace výchovného poradce, metodických orgánů a jednotlivých učitelů
5. Výroční zpráva o činnosti základní školy za školní rok 2003/2004
6. Výroční zpráva o činnosti mateřské školy za školní rok 2003/2004
7. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy dle předmětu inspekce ve školním roce 2004/2005 k datu inspekce
8. Školní vzdělávací program MŠ *Hraj si a objevuj svět*, roční prováděcí plán MŠ, třídní programy MŠ
9. Přehledy docházky dětí v MŠ pro školní rok 2004/2005
10. Přehledy výchovné práce MŠ pro školní rok 2004/2005
11. Evidenční listy dětí MŠ pro školní rok 2004/2005
12. Hodnocení výchovně-vzdělávací práce MŠ za rok 2003/2004
13. Podkladová inspekční dokumentace, hospitační záznamy ČŠI
14. Dotazníky pro rodiče dětí MŠ
15. Dotazníky pro žáky ZŠ
16. Inspekční zpráva č.j. 010 355/01-5107, signatura oa8cu120

ZÁVĚR

Výchovně-vzdělávací působení školy na děti a žáky je pozitivně ovlivňováno personálními podmínkami. I když pětina pedagogických pracovníků nemá odbornou a pedagogickou způsobilost, je určující kvalitou jejich práce vstřícný, empatický přístup k žákům a úspěšná snaha vyučovat v souladu se vzdělávacími programy. Kompetence a úkoly jsou ve sboru stanovené, vedení podporuje iniciativu pedagogů a svým demokratickým přístupem přispívá k vytváření klidného, tvůrčího pracovního prostředí. K tomu napomáhá i kvalita vzájemných vztahů mezi součástmi školy a jejich spolupráce s ředitelem.

Prostorové podmínky školy jsou velmi dobré a ve všech sledovaných součástech optimálně využívané. Vybavenost pomůckami je různá podle jednotlivých předmětů, od základní po nadstandardní. Stav souvisí se systematickostí, s níž správci kabinetů své sbírky vedou. Ve všech povinných předmětech se využívají učebnice, ve velké části výuky i další pomůcky.

Vzdělávání probíhá v souladu se stanovenými vzdělávacími programy. Ve většině hodin střídali vyučující frontální metody s kooperativními technikami, aplikované postupy byly převážně účelné. Sebehodnocení bylo ojedinělé.

V mateřské škole jsou vynikající personální a materiálně-technické podmínky. Zástupkyně ředitele zde cíleně využívá odborné a pedagogické způsobilosti většiny učitelek a jejich zájmu o práci k zavádění nových poznatků předškolní pedagogiky do výchovně-vzdělávací práce. Využití materiálně-technického vybavení je systematické a umožňuje vytvoření podnětného a estetického prostředí pro děti. Při realizaci vlastního programu dosahují v souladu se svým zaměřením vynikajících výsledků zvláště v oblasti hudebně-pohybové.

Porovnání se závěry orientační inspekce v květnu 2001 ukazuje, že práce školy má soustavně velmi kvalitní úroveň.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Josef Černý	J. Černý v. r.
Člen týmu	Jindřiška Černá	J. Černá v. r.
Člen týmu	PaedDr. Jana Křesťanová	J. Křesťanová v. r.
Člen týmu	Mgr. Jana Pocová	J. Pocová v. r.
Člen týmu	Mgr. Marie Poesová	M. Poesová v. r.
Člen týmu	Mgr. Soňa Samková	S. Samková v. r.

V Praze dne 27. října 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. 11. 2004

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Petr Zmek	P. Zmek v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu: Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
MHMP, odbor školství Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9	2004-11-19	01 0777/04-5106
Městská část Praha 8, Zenklova 1/35, 180 48 Praha 8 – Libeň	2004-11-19	01 0777/04-5106

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	----	Připomínky nebyly podány.